

עופר לאוור

ע"י ב"כ עוה"ד ג' שטילמן ואח'

טל': 03-6132432; פקס': 03-6132437

הערות

נ ג ד

1. שר התחבורה

2. שר העבודה והרווחה

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים ירושלים

טל': 02-6466715; פקס': 02-6467011

3. מע"צ – החברה הלאומית לדרכים בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד דוד כחלון ואח'

טל': 03-6961122; פקס': 03-6951110

המשיבים

הודעה מטעם המשיבים 1-2

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 21.12.08, ולהארכת המועד מיום 4.5.09, מתכבדים המשיבים 1-2 (להלן: "המשיבים"), להגיש הודעה מטעמם כדלקמן:
2. כפי שפורט בבקשה האחרונה מטעם המשיבים, בעקבות הערות בית המשפט הנכבד בדיון האחרון, קיימו המשיבים מספר ישיבות, בשיתוף מחלקת הייעוץ והחקיקה במשרד המשפטים. ישיבות אלה נערכו בהשתתפות נציגי משרד התחבורה, האוצר והמשפטים, לרבות מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה והמשנה ליועץ המשפטי לממשלה.
3. המשיבים מתכבדים להודיע כי לאחר קיומה של עבודת המטה שפורטה לעיל, גובש מסמך קריטריונים מתוקן, לתשלום פיצויים מכוח סעיף 7 לפקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנת ופיתוח) 1943. מסמך זה אושר על-ידי היועץ המשפטי לממשלה.

מסמך הקריטריונים המתוקן מצורף להודעה זו ומסומן מש/א1.

נטעיאנוך

סגנית לפרקליט המדינה

היום, ט' באייר תשס"ט

3 במאי 2009

ic1/en

הנדון: קריטריונים לתשלום פיצויים מכת סעיף 7 לפקודת הדרכים ומסילות

הברזל (הגנה ופיתוח) 1943

מבוא

1 סעיף 7 לפקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) 1943 (להלן: "פקודת הדרכים") קובע, כי בעל קרקע לא יהיה זכאי לקבלת פיצויים, אלא אם כן שטח הקרקע שהופקע ממנו גדול מרבע השטח הכולל של החלקה שממנה נלקח.

סיפא הסעיף קובע, כי שר העבודה או שר התחבורה רשאים, לפי שיקול דעתם, לשלם פיצויים באשר לחלק השטח המופקע הקטן מרבע, במידה שהוכח כי לבעל הקרקע נגרם סבל בגין ההפקעה (להלן: "פיצוי מן החסד").

על אף ההוראה שבסיפא לסעיף 7 שלעיל, לפיה נדרש הנפקע להוכיח כי נגרם לו סבל לצורך קבלת פיצוי- לנכח עיגון מעמדה של זכות הקניין כזכות חוקתית בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולנוכח הצעת החוק הממשלתית לתיקון פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)- הוחלט ליתן משקל גדול יותר לפגיעה הקניינית הנגרמת לנפקע כתוצאה ממעשה ההפקעה. במסגרת זו הוחלט כי פיצוי על מלוא השטח המופקע ישולם לנפקע, בהתאם לקריטריונים שלהלן.

2. לצורך קביעת קיום הקריטריונים לתשלום או אי-תשלום פיצוי, לפי העניין, תוקם ועדה מכרעת לעניין פיצוי מן החסד (להלן: "הוועדה המכרעת"). הרכבה של הוועדה המכרעת יהא כדלקמן: היועץ המשפטי למשרד התחבורה או נציגו, השמאי הממשלתי הראשי או נציגו, חשב משרד התחבורה או נציגו, נציג אגף כלכלה במשרד התחבורה או מי מטעמו. סדרי עבודתה של הוועדה המכרעת יקבעו על-ידה, ככל שלא נקבעו בנוהל זה.

3. בעת מתן הודעה על הפקעה יציין הגוף המפקיע בפני הנפקע את הנוהל שלהלן, לרבות נפקות אי-פינוי הקרקע.

פיצוי כנגד פינוי הקרקע הנפקעת

4. פינה הנפקע את הקרקע, במועד שבו נקבע לכך בדרישה מטעם הגוף המפקיע, ישולמו לנפקע הפיצויים המגיעים לו, לרבות פיצוי מן החסד, בהתאם למועדים הקבועים בחוק.
יוער, כי לא יינתן פיצוי אלא בכפוף לפינוי בפועל של המקרקעין.

5. על אף האמור בסעיף 4 שלעיל, לא ישולם פיצוי מן החסד, או ישולם פיצוי חלקי בלבד, במקרים המנויים להלן, והכל בכפוף להחלטת הוועדה המכרעת:

א. יתרת הקרקע שתותר בידי הנפקע הושבחה, באופן עקיף או ישיר, בשל תוכנית החלה על הקרקע או בשל התווית הדרך. נטל ההוכחה כי הקרקע הושבחה כאמור לעיל יחול על הגוף המפקיע.

ב. הנפקע ידע או היה עליו לדעת, לפני שרכש את הזכויות בקרקע, על היות הקרקע מיועדת להפקעה, וזאת למשל בשל מתן רישום הערת אזהרה על פי סעיף 3 אי לפקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח) 1943, הודעה על החפקעה, או כאשר אושרה תוכנית המאפשרת הפקעה.

ג. חלה תוכנית על השטח נושא החפקעה והתקיימו כל נסיבות אלה:

(1) קיימת או הייתה קיימת זכות לפיצוי בשל תוכנית פוגעת, לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה;

(2) קיימת או הייתה קיימת אפשרות סבירה להגשת תובענה לצורך קיום הזכות כאמור בפסקת משנה (1);

לעניין פסקה זו, "קיומה של זכות לפיצוי" - לרבות זכות שתביעה לקיומה התיישנה

6. סבר הגוף המפקיע כי מתקיים אחד החריגים הקבועים בסעיף 5, יפנה לוועדה המכרעת בבקשה מתאימה. הוועדה המכרעת תקבע, לאחר מתן אפשרות לנפקע להישמע, האם מתקיים מי מן החריגים האמורים והאם זכאי הנפקע לתשלום 25% הראשונים, כולם או מקצתם.

פיצוי במקרים שבהם לא פונתה הקרקע הנפקעת

7. לא פינה הנפקע את הקרקע, במועד שנקבע לכך בדרישה מטעם הגוף המפקיע, לא ישולם לנפקע פיצוי מן החסד, אלא אם כן הוכיח כי הקרקע המופקעת מייצרת הכנסה לנפקע ממשלה יד המתבצע בהתאם לדיון, והחפקעה. צפויה לפגוע באופן משמעותי ביותר בהכנסתו.

8. נפקע שלא פינה את הקרקע, אך מבקש לקבל פיצוי מן החסד, כאמור בסיפא לסעיף 7 יהיה רשאי לפנות לוועדה המכרעת בבקשה מתאימה. הוועדה המכרעת תקבע, לאחר מתן אפשרות לגוף המפקיע להישמע, ולאחר שבחנה את התנהגותו של הנפקע ביחס להליכי ההפקעה, האם ראוי ליתן לנפקע פיצוי מן החסד, כולו או חלקו.

יצוין, כי בכל מקרה לא ישולם כל תשלום והוועדה המכרעת לא תקיים כל דיון, טרם פינוי המקרקעין.

9. תחולה - הנחיות כאמור בסעיפים 1-8 לעיל, יחולו על הליכי הפקעה שהחלו לאחר יום פרסום הקריטריונים או הליכי הפקעה שטרם הסתיימו ביום זה, והכל בכפוף לדיני התיישנות החלים על תביעת הפיצוי.

לעניין זה "הליך הפקעה"- תחילתו ביום פרסום צו ההכרזה ברשומות, וסיומו בתשלום פיצויים סופיים אם בהסכמה, אם בפסק דין ואם בכל דרך אחרת.